ρα. Καθὼς προβαίναμε ἔσμιξαν τὰ βουνὰ καὶ χάθηκε ἡ θάλασσα.

Ὕστερα ξανάβραμε τὸ ἐρημικὸ μονοπάτι καὶ γυρίσαμε τὸ βουνὸ καὶ εἴδαμε τὸ φωτεινὸ τ' ἀκρογιάλι, τὸ δυτικό, μὲ τ' ἀνάρια χωριάτικα σπίτια μέσα στὰ δέντρα· περάσαμε ἀπὸ τὸ Κουρμπέτι μὲ τὰ ἀναβρυστικὰ νερὰ καὶ τοὺς μύλους καὶ τὶς ἐλιὲς καὶ τὶς πυκνοφραγμένες ποτιστικὲς βραγιὲς καὶ τὰ καλυβόσπιτα. Καὶ ἀπὸ μέσα ἀπὸ τοὺς φράχτες καὶ τὰ κλαριὰ ἔφεγγε ξανὰ καὶ φάνταζε ἡ ζωντανὴ ἡ θάλασσα. Ἔτσι πηγαίνοντας φτάσαμε τὸ δείλι στὸ Λάκωμα, ὅλο περιβόλι ἄγριο κ' ἐξοχὴ ἐλιὲς γεμάτη.

(ἀκολουθεῖ) ΙΔΑΣ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ RENÈ ARCOS

Τὴν Τετράδη τῆς βδομάδας ποὺ πέρασε, στὸ γραφεῖο τὸ ἄλλο, τὸ ὑπηρεσιακό. Δειλινό. Τὸ δωμάτιο κακοφώτιστο. Θαμπὰ τὰ πρόσωπα καὶ δυσκολογνώριστ' ἀπὸ τὰ μάτια μου. Κάτι θαμπὸ καὶ μέσα μου καὶ δυσκολογνώριστο. Σκοτούρα, πλήξη, βιάσιμο. Ὁ εὐγενικός μου φίλος, ὁ ποιητὴς Baudry, φτάνει συντροφεμένος ἀπὸ ἕνα ξένο κύριο, λιγνοκάμωτο νέο μὲ φροντισμένο ἐξωτερικὸ καὶ μὲ πρόσωπο ἐκφραστικὸ ποὺ ξυπνοῦσε τὴ συμπάθεια. Γίνεται τὸ παρουσίασμα : —Ὁ κύριος René Arcos. —Ὦ ! χαίρομαι πολύ, εὐτυχισμένος εἶμαι γιὰ τὴ γνωριμιά σας.

Εἶχα μπροστά μου ἕνα γάλλο ποιητὴ ἀπὸ τοὺς πιὸ νέους. Συχνὰ σταμάτησ' ἀπάνω στὄνομά του, ξεφυλλίζοντας κάποια γαλλικὰ περιοδικά, κ' ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἀπὸ κάποια κομμάτια ποὺ διάβασα τοῦ ἔργου του—γιατὶ δὲν ἔτυχε νὰ πέσῃ στὰ χέρια μου τὸ βιβλίο του, «La tragédie des espaces», καθὼς τὸ λέει, ποὺ συγκεντρώνεται χαραχτηριστικὰ τὸ ἔργο τοῦτο,—μιὰ ἰδέα πῆρα, κάπως ἀρκετὴ γιὰ νὰ τὸν κοιτάξω ξεχωριστὰ τὸν ποιητὴ τοῦτο ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους ὁμοτέχνους του.

Μὰ λυπᾶμαι ποὺ δὲ βρέθηκα σὲ ὥρα βολικὴ γιὰ νὰ μιλήσω μαζί του καθὼς θὰ ἤθελα. Ἕνα δείλιασμ' ἀπὸ τὰ μικρά μου χρόνια φωλιασμένο μέσα μου γιὰ νὰ μὲ ταράξῃ κάθε φορὰ ποὺ πρωτοβρεθῶ μπροστὰ σὲ ξένους καὶ σὲ πρωτογνώριστους, δείλιασμα ποὺ τὸ μεγάλωνε ἡ δυσκολία μου ἡ μεγάλη στὸ μίλημα μιᾶς ξένης γλώσσας, τόσο ἀπὸ τὴ ζωή μου τὴν καθηστικὴ καὶ τὴ μοναχική, ποὺ σπάνια πολύ, ποὺ σχεδὸν ποτὲ δὲν πλέκει πυκνὲς γνωριμιὲς καὶ κανενὸς εἴδους συντροφιὲς μὲ ἀνθρώπους ἄλλους καὶ πιὸ πολὺ μὲ ἀλλόγλωσσους, ὅσο κι ἀπὸ τὴ δυσκολία, γενικώτατα, ποὺ δένει τὴ γλώσσα μου, ὥστε νὰ μὴν τὰ καταφέρνω νὰ μιλῶ μήτε καὶ τὰ ρωμαΐϊκα, μὰ καὶ μὲ κεῖνα νὰ σκοντάβω, σὰ νὰ μοῦ εἴτανε γραφτὸ νὰ στοχάζωμαι καὶ νὰ κουνιέμαι μόνο τὴν ὥρα ποὺ σέρνω τὸ κοντύλι στὸ χαρτὶ ἀπάνου,—βάλτε καὶ τοῦ μέρους ἐκείνου τὸ ἀκατάλληλο, κ'ἕνα κουδούνι ποὺ σημαίνοντας ἔκοψε τὴ βίζιτα καλώντας με σὲ βιαστικὴ δουλειά,—κι αὐτὰ καὶ κεῖνα θελήσαν ὥστε νὰ μὴ φερθῶ, χρόνων ἐγὼ τραγουδιστής, καὶ τίποτε ἄλλο στὸν κόσμο τοῦτο σπουδαιότερο μὴν ἔχοντας ἀπὸ τὴν ἀγάπη πρὸς τὴν Ποίηση καὶ πρὸς κάθε τι ποὺ ἐμπνέει τὸ τραγούδι, καὶ τίποτε ἄλλο ἐπιθυμητότερο μὴ ξέροντας ἀπὸ τὴ γνωριμιὰ ἑνὸς νέου ποιητῆ ποὺ γράφει σὲ μιὰ γλῶσσα παγκόσμια καὶ ποὺ σήμερα ὁ στίχος του μπορεῖ νὰ ψιθυρίζεται περήφανα μονάχ' ἀπὸ τὸ στόμα του, μὰ ποὺ αὔριο μπορεῖ νὰ τόνε σαλπίσῃ τὸ στόμα τῆς Φήμης, νὰ τοῦ φερθῶ, ὄχι καθὼς θὰ περίμενε ἀπὸ μένα, καὶ μ' ὅλη τὴν καλοπροαίρετη παρουσία τοῦ φίλου Baudry. Τοῦ τραύλισα μόνο κάποια κομπλιμέντα γιὰ τὴν τέχνη του τὴν ἀριστοκρατικὴ καὶ τὴ σοφὴ μὲ τὸν καθολικό της χαραχτῆρα καὶ τοὺς πλατιοὺς ὁρίζοντες ποὺ θέλει νὰνοίξῃ, καὶ τοῦ εἶπα πὼς ἴσα ἴσα τὴν περασμένη μέρα ἔβλεπα προσεχτικὰ νὰ τὸν ἀναφέρῃ, σὰν ἕνα ἀπὸ τοὺς ἀντιπρόσωπους τῆς σοφὰ ὀργανωμένης ποιητικῆς... μέσα στὸ βιβλίο του γιὰ τὴν «Ἐπιστημονικὴ Ποίηση», ποὺ εἶχε τὴν καλοσύνη νὰ μοῦ στείλῃ ὁ René Ghil, ὁ πολὺ δυσκολονόητος, μὰ τρανοσυνείδητος καὶ ἀξιοθάμαστος ποιητής. Τοῦ πρόφερα τὄνομα τοῦ Verhaeren, καὶ μοῦ ἀποκρίθηκε σὰν ἕνας ποὺ ἔχει καθαρὴ τὴ συνείδηση τῆς μεγαλονόητης τέχνης τοῦ ποιητῆ τῆς «Πολλαπλῆς Λαμπράδας», πρώτου μέσα στοὺς πρώτους. Ἀπὸ τοὺς νέους δὲν εἶχα πρόχειρο νὰ τοῦ ρίξω ἄλλο παρὰ τὸ ὄνομα τοῦ Jules Romain, τοῦ χτυπητοῦ μὲ τοὺς λεύτερους καὶ χωρὶς ρίμα ρυθμούς του ψάλτη τῆς «Σύψυχης ζωῆς», ποὺ τὴν ἁρπάζει, γιὰ νὰ τὴν παραστήσῃ, μέσ' ἀπὸ τὸ κάθε τι τῆς χώρας, ἀπὸ τοὺς δρόμους της κι ἀπὸ τὰ σπίτια της, ἀπὸ ὅλους τοὺς θόρυβους ποὺ φτάνουν ὡς ταὐτιά του, ἀπὸ ὅλα τὰ θεάματα ποὺ χτυπήσανε τὰ μάτια του. Τόνε ρώτησα καὶ γιὰ τὶς *Μοῦσες*, καθὼς λένε τὶς γαλλίδες ρυθμοπλέχτρες ποὺ δώσανε τώρα στὴ γαλλικὴ τὴν ποίηση μιὰ καινούρια ὁρμὴ μὲ τὸ νέο αἷμα ποὺ τῆς χύσανε. Τὄνομα τῆς κοντέσσας Noailles, τῆς περίφημης ψάλτρας τῆς «Ἀριφνητης Καρδιᾶς», δὲν τἄκουσε μὲ περισσὴ εὐχαρίστηση· καὶ μόνο μᾶς παίνεψε τὴν κυρία Delarue-Mardrus. Καθὼς πάλε χωριστὰ μᾶς μίλησε γιὰ κάποιον ἄλλο νέο ποιητή, ποὺ θὰ εἶναι, καθὼς φαίνεται, ἀπὸ τὴν παρέα τους, ἀπὸ τὴ συντροφιὰ τῶν λογογράφων ποὺ γνωρίζονται μὲ τὄνομα «le groupe de l' Abbaye»· γιὰ τὸν Théo Varlet. Καὶ θυμήθηκα πὼς διάβασα κάποτε στίχους του σὲ μιὰν Ἀνθολογία «Les bandeaux d' or», καθὼς κ' ἕνα κομμάτι τοῦ René Arcos «Ὁ ἀνθρώπινος παροξυσμός». Τὸ ξαναῆβρα τώρα τὸ κομμάτι τοῦτο μὲ στίχους τέτοιους παραστατικούς :

«Μὰ κάτι μέσα μου σαλεύει γιὰ ἕνα πέταμα, ἄ! κάτι τι ἀκατανίκητο ποὺ τεντώνεται καὶ μὲ κάνει νὰ τινάζωμαι καὶ νὰ σταίνωμαι ὀρθὸς μὲ ὑψωμένα τὰ χέρια, σφιχτοδεμένος, ὅσο ποὺ νὰ ξεσπάσω, μέσα στὴ σάρκα μου. Στέκομαι στὸ μῶλο, βλέπω νὰ ξεπροβάλλῃ ἕνα καράβι, κ' ἔχω τόση ψυχὴ μέσα στὸ κορμί μου ποὺ δὲν ἔχω πιὰ κορμί. Βλέπω νὰ τρανεύῃ ἕνα καράβι στολισμένο μὲ φλάμπουρα, ζωντανώτερα κι ἀπὸ μιὰ φωτιά. Εἶναι μεγάλο, πολὺ μεγάλο, ποὺ θὰ μποροῦσε, ἂν τὸ θέλανε, νὰ πάρῃ ἀπάνου του ὅλους τοὺς ἀνθρώπους σ' ἕνα ὄνειρο τεράστιο, κ' ἔπειτα ἔτσι νὰ τραβήξῃ, λαχταρώντας ἀπὸ χαρές, μὲ τὸ φόρτωμά του, φόρτωμα ἡρωϊσμοῦ καὶ ἀγάπης καὶ μὲ τὴν πιὸ τρελλὴ τόλμη, πάντα μπρός, πρὸς κάποια τρομαχτικὴ καὶ μπορετὴ νίκη.»

Μέσα στὴν τέχνη του, μὲ τὰ παγκόσμια κοιτάσματα, ὁ νέος μας ποιητὴς σὰ μέσα στὸ καράβι ποὺ ἀγναντεύει, φιλοδοξεῖ νὰ περιλάβῃ ὅλες τὶς ψυχὲς μὲ ὅλες τὶς ἰδέες καὶ μὲ ὅλα τὰ ὄνειρα. Κακομεταφράζω στίχους του κι ἀπὸ ἄλλο κομμάτι τοῦ «Ἀνθρώπινου παροξυσμοῦ», βγαλμένο μέσ' ἀπὸ τὴν «Poesia» τοῦ φίλου μας Μαρινέττη, τοῦ ἄλλου πάλε, μὲ τὴ ραβελαϊκὴ φαντασία καὶ τὴν ἀκράτητη στιχοχυσία, διαλαλητῆ τοῦ μελλοντισμοῦ : «Μὰ ἡ ζωὴ δὲ θέλει νὰ κοιμοῦνται οἱ δύναμές της. Τὸ ὑφαίνει τὸ πανί της μὲ σκήματ' ἀναρίθμητα, ποὺ εἶναι τὰ στημόνια καὶ τὰ ὑφάδια της. Ἀνάπαψη δὲ δίνει μήτε στοὺς νεκρούς... Μὰ τὸ μεγάλο κράξιμο τῆς λυρικῆς μανίας τὰ πέρασε τὰ κορμιά μας σὰν ἕνα κῦμα ἠλεχτρικό, κ' ἔξαφνα, χυμένοι, ἐλόρθοι στὶς σκάλες τῶν ἀλόγω μας, παίζοντας ἓν' γλωσσάτοι καὶ μοῦ τσιρήξανε τὸ φκρμάκι τοῦ φτόνου καὶ τῆς εἰρωνείας καὶ τοῦ περιπαιγμοῦ ! Ὅλοι ὑψωθήκανε σὲ ἁρμονικότατο σύμπλεγμα καὶ μὲ τὰ χέρια, μὲ τὰ στοματα, μὲ τὰ μάτια γεμάτα βρισιὲς καὶ πέτρες χυμήσανε ἀπάνω μου. Οἱ πρόστυχοι !

Πετάχτηκε ἀπὸ τὸ κρεβάτι μὲ ἀγανάχτηση. Σταύρωσε τὰ χέρια του. Ἔλεγε—θὰ νικήτω τὴ λύπη μου καὶ τὴν ἀπογοήτεψη καὶ θὰ προχωρήσω, ἂς εἶμαι καὶ μόνος ! Καλήτερα μόνος ! Ἂς φωνάζουν οἱ ἄλλοι κι ἂς οὐρλιάζουν γύρω μου. Ἐγὼ θὰ προχωρήσω !

Καὶ ρηχνότανε μὲ τὴν ὁρμὴ τοῦ ἀγιάτρευτου καὶ τιῦ ἀπελπισμένου στὴ μελέτη.

Σωρὸς μπροστά του τὰ βιβλία, ὅπου ὅλοι οἱ σοφοὶ τοῦ κόσμου τώρα καὶ χιλιάδες χρόνια δίνουν μιὰ δικιά τους ἀπάντηση στὸ αἴνιγμα τῆς Ζωῆς. Στὸ αἴνιγμα, ποὺ ἴσως καὶ νὰ μὴν ὑπάρχει καθόλου. Τί σημαίνει ; Τὰ σοφὰ κεφαλάκια ξοδέψανε τὴ γλυκειὰ νιότη ἀλάκκαιρη, ἀσκητέψκνε τὰ ὁμορφότερα χρόνια τῆς ζωῆς, καὶ σκύφτανε καὶ σκύφτανε, κατάμαυρα στὴν ἀρχή, κ' ὕστερα κάτασπρα, σκύφτανε τὰ σοφὰ κεφαλακια κ' ἐπιτέλους βρήκανε πὼς δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ βροῦνε τίποτα.

Γέροι πιά, χλωμοὶ κι ἀνήμποροι, κατορθώσανε νὰ νοιώσουν ὅ,τι ὁ ὄχλος νοιώθει εὐτὺς ἀπαρχῆς, μὲ τὸ ἔνστιχτό του, τὸ ἀλάθευτο :

«Δὲ γεννηθήκομε γιὰ νὰ νοιώσομε τὴ ζωή, μὰ γιὰ νὰ τήνε χαροῦμε».

Καὶ σωρειαζουνται ἀσπρομάλληδες ἀπάνω στὰ ὀγκώδη τους βιβλία καὶ κλαίνε ἀπκρηγόρητοι τὴ ζωὴ ποὺ χάσκνε, κλαίνε τὸν ἥλιο καὶ τὰ τραγούδια, τὴ γυναίκα καὶ τὴ θαλασσα, κλαίνε τὸν ἀποσπερίτη ποὺ δὲν τόνε βλέπκνε κάθε βραδι νὰ κατρακυλᾶ νὰ στάζει μέσκ στὸ γιαλό, καὶ τὶς παπαρούνες κλαίνε καὶ τὶς κυκλαμιές, ποὺ δὲ μαζέψκνε ποτέ τους, περπατώντας στὰ χωράφια.

Κ' ἔρχεται ὕστερα πονετικὸς ὁ θάνατος καὶ τοὺς σκοτώνει. Κι ἀπὸ τὴν ἄκρη τοῦ δρόμου, προβαίνουν ἄλλοι σοφοὶ κι ἀκολουθοῦν τὴν ἴδια στράτα καὶ τὸν ἴδιο χαμὸ καὶ σκοτώνουνται κι αὐτοί, κ' ὕστερα ἔρχονται ἄλλοι καὶ ἄλλοι καὶ δὲν ἔχουν τελειωμό.

Ἔσκυφτε ἀπάνω στὰ βιβλία κι ὁ Ὀρέστης μας, καὶ προσπαθοῦσε νὰ πιάξει καὶ νὰ μὴν ἀκούσει τὸ βαθὺ παράπονο καὶ κλάμα ποὺ σιγοκλαίνε οἱ σοφοὶ πίσω ἀπὸ τὰ μεγάλα καὶ τρανά τους λόγια. Ἐξτατικὸς ξεφύλλιζε τὸ χερόγραφο τῆς «Καινῆς Διαθήκης» του καὶ παραφερότανε κι ὁ ἴδιος ἀπὸ τὴν ἀπάντηση ποὺ ἔδινε στὸ Αἴνιγμα τῆς Ζωῆς. Ὅλα μὲ τὴ θεωρία του ἐξηγοῦνται, δικαιολογοῦνται, μπαίνουν στὴ θέση τους, ἀρχιτεχτονικὰ κι ὡραῖα. Ἡ Ἀγάπη, ἡ σοφὴ καὶ πολύξερη, ἡ ἐπιστημονικὴ Ἀγάπη, γίνκε ὁ ὑπέροχος Ἄτλαντας, ποὺ βαστάζει ἀπάνω στοὺς ὤμους του ὅλον τὸν καινούργιο Κόσμο : καὶ τὴν καινούργια Θρησκεία καὶ τὴν Ἠθικὴ καὶ τὴν Κοινωνία καὶ τὴν Τέχνη.

Θέ μου ! Τί ὡραῖο, τί ρυθμικό, τί λογικότατο τὸ οἰκοδόμημα τῆς θεωρίας του ! Ὅλη του τὴ νιότη, ἀλήθεια, ἐκεῖ τὴν ξόδεψε. Τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς ἐβγαλέ τηνε ἀπὸ τὰ στήθια του καὶ τὴν ἔβαλε θεμέλιο στὸ οἰκοδόμημά του αὐτό. Μὰ τώρα χαίρεται τοὺς καρποὺς τῆς νίκης του. Μιὰ περηφάνεια φουντώνει κι ἁπλώνει μέσα στὸ νοῦ του τὰ κλαδιά της, τὰ καρπερά, τὰ γερά, τὰ ὀρθωμένα, σὰ μπράτσα ἡρώων.

Πόσο ὑπόφερε ὁ Ὀρέστης προσπαθώντας νὰ ξεριζώσει τώρα καὶ τόσα χρόνια ἀπὸ τὰ σωθικά του μέσα τὶς ὁρμὲς τῆς νιότης ! Ἀπελπισμένος ἄφηνε τοὺς φίλους του νὰ κάνουνε καντάδα κάτω ἀπὸ τὸ ὡραῖο φεγγάρι καὶ στρίγμωνε κρυφὰ στὴν κάμαρά του μέσα τὰ νεκρικά του τὰ χρόνια καὶ χλώμιαζε διαβάζοντας, κ' ἔβλεπε τὴ νύχτα νὰ περνᾶ καὶ τὸ φεγγάρι νὰ χάνεται καὶ νἄρχεται ἡ μέρα κατακόκ-

ἀστραφτερὸ σπαθί, μπροστά, πρὸς τὰ μελλόμενα, μ' ἕνα καρδιόχτυπο, τὰ μαλλιὰ ἀνεμίζοντας, σὰ φτερὰ ποὺ φεύγουν, τρεμουλιαστοὶ ἀπὸ μιὰ συγκίνηση κατάβαθη, πλημμυρισμένοι ἀπὸ δάκρυα φρενητικά, τρανέψαμε μὲ μιὰ κραυγὴ μεγάλη τὸ ἡρωϊκὸ τὸ ἀλλάλασμα.»

Κάθε φορὰ βλέπω νὰ περνᾶν ἀπὸ μπροστά μου στὰ γαλλικὰ τὰ φύλλα στίχοι λογῆς λογῆς, κάθε τρόπου, κάθε ἰδέας, κάθε μορφῆς, καὶ στὴν ἔκφραση καὶ στὴν προσῳδία. Δὲν προσέχω πιὰ καὶ δὲν μπορῶ νὰ κρατήσω στὸ νοῦ μου ὀνόματα ποιητῶν. Χαίρομαι μόνο στίχους ὄμορφους, σταματῶ γιὰ μιὰ στιγμὴ ἀπάνω τους, καὶ ξανατραβῶ στὰ δικά μου. Τὴν ὥρα τούτη στὴ Γαλλία κάθε λογῆς ποιητικὰ ἀργαστήρια δουλεύουν ἀνοιχτά. Τεχνῖτες ἀπὸ κάθε μεριὰ συναπαντιοῦνται,καὶ μαστόροι καὶ μαθητάδες, καὶ προκομμένοι καὶ παρακεντέδες, σταματοῦνε, χαιρετιοῦνται, τὰ σιγολένε ἢ τὰ χοντροκοπανᾶν ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου, καὶ τραβᾶνε τὸ δρόμο τους. Ἔπανε πὼς πέθανε ὁ συμβολισμός. Ψέμματα. Ξετυλίγεται μόνο καὶ μεταμορφώνεται. Ἐκεῖνο ποὺ ἀληθεύει στὴν Ἐπιστήμη, μποροῦμε νὰ τὸ ἰδοῦμε καὶ στὴν Τέχνη. Κάθε ἰδέα ποὺ ρίξῃ τὸ σπόρο της, ποὺ κλείσῃ τὸν κύκλο της, τραβιέται πίσω, παραμερίζεται, ζαρώνει, δίνει τὴ θέση της σὲ ἄλλες νεόφερτες ἀνθισμένες ἰδέες, εἶναι σὰ νὰ πεθαίνῃ. Καὶ ὅμως δὲ χάνεται. Τὰ σημάδια της ἀπομένουν. Μὲ κεῖνα ξαναπλάθονται καινούρια, καὶ καμιὰ φορὰ καὶ ἡ ἰδέα ἡ ἴδια ξαναμυτίζει καὶ ξαναδουλεύεται κάτου ἀπὸ ἄλλο ὄνομα, γιὰ νὰ μὴ φανῇ τὸ βρυκολάκιασμά της, καὶ τρομάξῃ ὁ κόσμος. Ἔτσι τώρα σφυροκοπᾶνε σὲ σωροὺς τοὺς στίχους Κύκλωπες καὶ γύφτοι καὶ παΐζουνε λογῆς ἤχους ἀπάνου στὴ φλογέρα τους γαλατικοὶ Πᾶνες καὶ Μαρσύες, τοῦτοι νεοκλασικοί, ἐκεῖνοι νεορωμαντικοί, οἱ ἄλλοι νεοπαρνασσικοί, καὶ οἱ νεοφυσιολάτρες, καὶ οἱ νεοσυμβολιστές, καὶ οἱ ἀνθρωπιστές, καὶ οἱ μελλοντιστές, καὶ οἱ μεταφυσικοί, καὶ οἱ θετικιστές, καὶ οἱ νιτσιακοὶ καὶ οἱ Χεκκελικοὶ καὶ οἱ Μαρξιστὲς καὶ οἱ Οὐγκολάτρες καὶ οἱ φανατικοὶ τοῦ Βερλαίν. Ὁ Renè Arcos στέκεται, μὲ τὴ δική του πάντα προσωπικότητα, μέσα στὸ χορὸ τῶ λεγόμενων scientistes. Θαμαστὴς τοῦ Μαλλαρμέ, τόνε βρίσκει ἀμίμητο, ὅμως ἐλεύτερα τὴ μεταχειρίζεται τὴ ρίμα καὶ τὰ μέτρα του τρέχουνε σὲ κοίτη πιὸ πλατειά. Σὲ μιὰ τρικυμισμένη γλῶσσα, παραφορτωμένη ἀπὸ νεολογισμούς, δανεισμένους πιὸ πολὺ ἀπὸ τοὺς ὅρους τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς φιλοσοφίας, θιασώτης τοῦ ξετυλιχτικοῦ μονισμοῦ, μεθᾷ μὲ ὄνειρα δαρβινικῶν κοσμογονιῶν, καὶ γιομᾶτος εἶναι ἀπὸ ἰδεολογία ἐπιστημονική. «Βάλτε καρδιὰ στὸ κεφάλι σας», φωνάζουνε στοὺς νεοδαρβινικοὺς τούτους κάποιοι συντηρητικοὶ κριτικοί.—Ἔμκοτε μεταφυσικοί—ἀποκρίνονται ἐκεῖνοι, μὴ κρύβοντας κάποια καταφρόνεση πρὸς τοὺς ἐλεγειακοὺς égotistes, καθὼς τοὺς λένε (τὸ γνώρισμα τῶν νέων: φανατικοὶ καὶ ἀποκλειστικοί!), μὰ ἡ μεταφυσική μας εἶναι ζεσταμένη ἀπὸ τὴν ποιητικὴ συγκίνηση. Ἡ καρδιά μας εἶναι στὴ σκέψη μας.

Κ' ἐγὼ ποὺ θέλω τὸν ποιητὴ νὰ τραγουδᾷ, μαζί, δυὸ μάτια σὰν ὁλόκληρο κόσμο, καὶ τὰ Σύμπαντα σὰν τὴν ἀγαπημένη του· ποὺ ξέρω πὼς ἡ ἐπιστημονικὴ Ποίηση, πρὶν ζεπεταχτῇ γερὰ μὲ τὸ Λουκρήτιο, πρωτοφύτρωσε στὰ ἔργα τῶν Ἑλλήνων ποιητοφιλοσόφων φωτισμένα ἀπὸ τὸν ἥλιο μας·ἐγὼ ποὺ κήρυξα τὰ ἰδανικὰ καὶ τὰ δικαιώματα τῶν, καθὼς τὰ εἶπα, *μεγάλων ποιημάτων*, τῶν χτισμένων σὰ μὲ σχέδιο ἀρχιτεχτονικὸ κι ὄχι, μονάχα, σκόρπια ριμμένων, ποὺ τὰ κήρυξα, ὄχι γιατὶ δὲ νοιώθω τὴν ὁμορφιὰ κάθε ποίησης καὶ οἱ ἕλους τους τρόπους, μὰ γιατὶ νοιώθω πόσο κ' ἐδῶ πέρα παραπατιοῦνται ἀπὸ ἀμάθεια ἢ κακογνωρίζονται ἀπὸ στενοκεφαλιὰ ἰδέες καρπερές, ἀρχόντισσες, ποὺ πρέπει νὰ ξεμοναχιάζωνται, νὰ καλοξετάζωνται, νὰ δυναμώνωνται, ἐγὼ ἔχω λόγο τώρα νὰ σταθῶ μὲ κάποια ξεχωριστὴ προσοχὴ καὶ συγκίνηση μπροστὰ σὲ στίχους καὶ σὲ γνῶμες σὰν αὐτὲς τοῦ νέου ποιητῆ Renè Arcos· μολονότι δὲν μπορῶ νὰ κρίνω ἂ θὰ τραβήξῃ μπρὸς μὲ τὴν ποίησή του, ἢ ἂν αὐτὴ εἶναι σταθμός, γιὰ νὰ βρεθῇ κάπου ἀλλοῦ.

Στὸ παλάτι ποὺ ἀγωνίζονται νὰ χτίσουν οἱ τεχνίτες τῆς σοφὰ ὀργανωμένης ἐπιστημονικῆς Ποιητικῆς, ἀπάνου σὲ κάποιο του τοῖχο, δὲ θὰ εἶταν ἀταίριαστο νὰ χαραχτοῦνε οἱ στίχοι μου τοῦτοι ἀπὸ τὸ «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου», γραμμένοι πολὺ πρὶν προσέξω στοὺς πόθους τους καὶ στοὺς στίχους τους. Θαρρῶ πὼς ἀγκαλιάζουν ὅλη τὴν ἰδέα τους:

Ποῦ εἶν' ἡ Ἀλήθεια; μὴ πλαρᾶν Ἐσὲ
βαθιονόητα λόγια τάχα·
τὴν πηγή της δὲν τὴ βρίσκεις
μέσα σου, Ἄνθρωπε, μονάχα.
Θὰ τὴ βρῇς παντοῦ στὸ ταίριασμα
—ὦ ἀρραβώνας λυτρωτής!—
τῆς καρδιᾶς σου καὶ τοῦ νοῦ σου
μὲ τὰ πάντα τῆς ζωῆς.
Ὕψωσε τὸν τρίτο ἐσὺ Ὄλυμπο,
βάλε ἐκεῖ τὴν Ἐπιστήμη,
μόνη ὑπάρχει, ἀγέλαστη εἶναι!
Ποιό χαμόγελο, ποιό ἀσήμι,
ποιό χρυσάφι σὰν τὴν ὄψη της;
Γιούχα, Ὄλυμποι ἀπ' ἀχνούς!
Ἡ καρδιὰ τὸ θάμα ἂν εἶναι,
τῆς καρδιᾶς τὸ μάτι, ὁ νοῦς!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΣΤΟ ΠΑΙΔΙ ΜΟΥ

—Ἀνάλαφρο φτερούγισμα δίλικνιᾳ' ἡ ζωή σου—
Τ' εἶναι Χαρά, μᾶς ἔμαθε τ' ἀγνὸ κελάϊδισμά σου,
Καὶ χάθηκες σὰν τὸ πουλὶ πέταξε κ' ἡ ψυχή σου.
Τ' εἶναι καὶ θλίψη γιώρισα στὸ γοργοπέταμά σου.

Σ' ἔντυσαν μὲ τὰ λοῦσα σου κ' εἶσουν στὰ κάτασπρά σου,
Νταντέλλες, χίλια λούλουδα, στόλιζαν τὴ θανή σου,
Μὰ ἔλειπε τὸ καλύτερο μέσ' στ' ὥριο στόλισμά σου,
Τὸ γέλοιο, τὰ λογάκια σου, ὁ ἦχος τῆς φωνῆς σου.

Ἄγγελε, ποὺ δὲν ἔλειψες στιγμὴ ἀπὸ κοντά μας,
Τι ὁλάγρυπνο παντοτεινὰ κρατεῖς τὸ λογισμό μας,
Σύ, ποὺ γιὰ μᾶς εἶσουν ψυχή, εἶσουν θρησκεία,
Βαγγέλιο,

Σὰν ἄδεια νοιώσαμε μὲ μᾶς καὶ κρύα τὴν ἀγκαλιά μας
Μάθαμε—πιὰ δὲ σ' εἴδαμε, χρυσέ μου, ἀνάμεσό μας—
Ποὺ Θάνατος εἶναι Ζωὴ κ' εἶν' ἡ Ζωὴ περγέλοιο.

ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

ΔΗΜ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΗΝ ΟΞΩΠΟΡΤΑ

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

Καλλιτεχνικὴ ἔκδοση τοῦ «Σεράπιου» τῆς Ἀλεξάντρειας, μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ συγγραφέα.

Πουλιέται στὰ γραφεῖα τοῦ «Σεράπιου» (Revue «Serapion». Alexandrie — Egypte) *φρ. 5. Γιὰ τοὺς συντρομητάδες τοῦ «Σεράπιου» καὶ τοῦ «Νουμᾶ» φρ. 3.*

κινη ν' ἀνάφτει τὰ τζάμια του καὶ νὰ τοῦ σβήνει τὴ λάμπα.

Πόσο πάλεψε τότε! πόσο πάλεψε τότε!

Τὸ δέντρο τῆς ζωῆς εἶτανε ὁλοπράσινο μέσα στὰ σωθικά του καὶ κάποια πουλιὰ ἀπάνω του κολλημένα στὰ ξόβεργα τῆς ζωῆς, τοῦ κελαδοῦσανε. Κάποια πουλιὰ τοῦ κελαδοῦσανε καὶ τοῦ λεγανε:

— «Ἄνοιξε τὰ τζάμια! ἄνοιξε τὰ τζάμια! Κύταξε τὸ φεγγάρι καὶ τὰ δέντρα, κύταξε καὶ τὸ παράθυρο τὸ ἀντικρυνό, ὅπου ἀκκουμπισμένη συλλογᾶται μὲ τὴν ἄσπρη νυχτικιά της μιὰ ὄμορφη κοπέλα. Ἄνοιξε καὶ τὴν πόρτα, κατέβα καὶ στὸ δρόμο - κανένας δὲ σὲ βλέπει! Κανένας δὲ σὲ βλέπει!—καὶ τρέξε κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ πές της: —Σ' ἀγαπῶ! Σ' ἀγαπῶ! Μπορεῖ καὶ νὰ μὴν τὴν ἀγαπᾶς, μπορεῖ καὶ νὰ μὴν τήνε γνωρίζεις, τί σημαίνει; Θ' ἀνατριχιάσει ἐκείνη, πολὺ βαθιά, τὸ στηθάκι της θ' ἀνεπαισθήσει ἀπὸ τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς καὶ θὰ σοῦ πεῖ:

— Ἀγάπη μου! Ἀγάπη μου! Ἐσένα ὁλημύχτα κάτω ἀπὸ τὸ φεγγάρι συλλογοῦμαι!..

Ἂς εἶναι καὶ ψέματα· τί σημαίνει: Τί τὴ νοιάζει τὴ Ζωὴ ἡ ἀλήθεια κ' ἡ ψευτιά; Ὅλα ὄργανα καὶ σκλάβοι της.

— Μὴ μὲ πεθαίνεις! θὰ τῆς πεῖς ὕστερα. Δῶστε μου τὰ χείλια σου. Ἐγὼ γιὰ σένα ὁλημύχτα, γιὰ σένα ξαγρυπνῶ.

Εἶναι ψέματα. Ἐσὺ ἀπάνω στὸ βιβλίο στὴ μελέτη ξαγρυπνᾶς. Τὸ ξέρει κ' Ἐκείνη κι ὅμως σὲ πιστεύει. (Εἶναι τόσο γλυκὸ τὸ φεγγάρι!) Καὶ κατεβαίνει κάτω κι ἀνοίγει σου τὴν πόρτα καὶ σκύφτεις κι ἁρπάζεις μὲ τὰ δυό σου τὰ χέρια τὸ ξανθὸ κεφάλι της καὶ μέσα στὴ σκοτεινιὰ ἀγριογυρεύεις τὸ στόμα της.

Λαχανιασμένα, ξαγριεμένα, μουγγὰ κυνηγοῦνται τὰ χείλια σας στὸ σκοτάδι—σὰ δυὸ ἐχτροί.

Καὶ σμίγουνε ξάφνου κ' αἱματώνουνται καὶ χωρίζουνται καὶ ξανασμίγουν πάλι. Ὀρέστη! Ὀρέστη! Ὅλες οἱ σκιψες τῶν σοφῶν δὲν ἀξίζουν ἕνα φιλὶ ἀπάνω στὸ στόμα! Ὀρέστη! Ὀρέστη! Παράτησε τὸ βιβλίο, παράτησε τὸ βιβλίο κι ἄκουσε τί σοῦ λέμε: Ὅλες οἱ σκέψες τῶν σοφῶν δὲν ἀξίζουν ἕνα φιλὶ ἀπάνω στὸ στόμα!»

Ἔτσι τραγουδούσανε στὴν ἀρχὴ τὰ πουλιὰ ἀπάνω στὸ δέντρο τῆς Ζωῆς πὼ φούντωνε κι ἀνθοῦσε στὰ σπλάχνα τοῦ Ὀρέστη.

Κ' ὕστερα (Ὦ! τὸ φριχτό, τὸ αἰώνιο, τὸ ἀνήλεο παραμύθι!) ἕνα σκουλήκι ἤρθε - τόσο μεγάλο εἴτανε ποὺ ἡ Εὔα, μιὰ φορὰ κ' ἕναν καιρό, τὸ θάρρεψε φίδι—τὸ σκουλήκι τῆς Γνώσης ἦρθε, σφιχτοκουλουριάστηκε στὸν κορμὸ τοῦ δέντρου καὶ σύριζε στὸν Ὀρέστη: —Μὴν ἀκούς! Μὴν ἀκούς! Γιὰ τοὺς δειλοὺς καὶ σκλάβους τὰ λόγια τῶν πουλιῶν! Παραδώσου σὲ μένα! Ἐγὼ θὰ σὲ κάμω ἴσο μὲ τὸ Θεό! Ἐγὼ θὰ σοῦ μάθω ὅλα τὰ μυστικὰ τῆς Γῆς καὶ τ' Οὐρανοῦ. Πιὸ μεγάλο κι ἀπὸ τὸ Θεό θὰ σὲ κάμω! Παραδώσου σὲ μένα! Παραδώσου σὲ μένα!

Τὰ πιὸ μικρὰ καὶ ὄμορφα πουλάκια φωνάζανε τότε τρομαγμένα, σὰ νὰ τάπνιγε κανεὶς κ' ὕστερα ἀκινητήσανε καὶ μὲ τὸ κεφαλάκι μπροστὰ καὶ μὲ παραλυμένες τὶς φτερούγες, πέσανε στὸ ἀνοιχτὸ στόμα τοῦ φιδιοῦ καὶ δὲν κελαδήσαν πιά.

Ἄλλα, κάποια ἄλλα πουλιά, πομείνανε.

Κι ἀπὸ τότε στὰ στήθια μέσα τοῦ Ὀρέστη, φωνὲς στριγγιὲς πουλιῶν ποὺ πνίγουνται κι ἄλλων ποὺ ἀντιστέκουνται καὶ φωνάζουν—κι ἀπὸ τότε μέσα στὴν καρδιά του μαραίνεται καὶ φυλλορροεῖ ἕνα Δέντρο κ' οἱ καρποί του πέφτουνε ἄγουροι χάμω κι ὅμως ἀπαλοχτυποῦνε σὰ σκοτισμένα μῆλα... Ἡ νιότη του, τὸ αἷμα του τὸ ζεστό, τὰ εἰκοσιπέντε του τὰ χρόνια, ἀπελπισμένα μέσα κεῖ παλεύουνε νὰ πνίξουνε τὸ φίδι. Καὶ τὸ φίδι ὅλο καὶ θεριεύει, ὅλο